

Etusivu — Ajankohtaista — Uutiset

Etätöitä, eristäytymistä ja käsienspesulauluja – korona mullisti suomalaisten arjen

13.11.2020 klo 10:00

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura keräsi suomalaisten kokemuksia ja ajatuksia koronapandemiasta.

Koronakevät-keruun päättyessä syyskuussa 2020 pandemian toisen aallon tiiviissä imussa SKS oli vastaanottanut 340 vastausta ja 309 kuvaa. Muutama vastaaja dokumentoi korona-ajastaan usealla lähetyksellä.

Elämää poikkeuksellisena aikana lähestyttiin eri tavoin: korona-aiheiset vitsit ja runot edustivat kompakteinta ilmaisua, päiväkirjavastaukset taas olivat usein kymmenien sivujen laajuisia.

Vastaajien kirjo oli laaja. Eläkeläiset kuvailivat elämänsä eristyksessä ja ihmettelivät ikääntyneisiin kohdistettuja ohjeistuksia ja asenteita. Opettajat olivat hyödyntäneet keruuta opetuksessaan ja vastaajista jopa noin 100 oli 2000-luvulla syntyneitä. Myös opettajat itse innostuivat kirjoittamaan muuttuneesta arjestaan.

Huomionarvoista aineistossa on pandemian synnyttämät tunteet ja niiden moninaisuus. Aineiston perusteella suomalaiset ovat vastuuntuntoista kansaa, mutta samalla syyllisyyden, syyllistämisen ja jopa häpeän – koronahäpeän – ilmapiiri on tuonut oman raskaan lisänsä korona-aikaan. Vastaajat kirjoittivat epätietoisuuden ja eristäytymisen aiheuttamasta ahdistuksesta sekä läheisiin kohdistuvasta ikävystä ja huolesta. Viranomaisien ohjeisiin suhtauduttiin vakavuudella, mutta ei aina kritiikittä.

En muista olleeni sitten teini-iän näin raivoissani, tyrmistynyt, itkuinen, epäuskoinen ja yksinkertaisesti pohjamutia myöten säikähtänyt. En itsestään viruksesta -- tai kotona kääkkimisestä, joka ei ole kaltaiselleni erakkoilijalle lainkaan haastavaa, vaan siitä, millaisia piirteitä tämä souvi on tuonut esiin ihmisistä ja etenkin suomalaisesta hallinnosta. Nainen s. 1974.

Hoitohenkilökunnan edustajat avautuivat kirjoituksissaan huolistaan:

Ensin tuli pelko. Se koski eniten läheisten terveyttä, niiden, joilla oli jostain syystä alentunut vastustuskyky tai ikää yli seitsemänkymmentä vuotta. Pelko tuntui epäuskona, äkillisenä tunteena maailman lapsuuden lopusta, tieteiselokuvien pimeänä, ahdistavana kuvastona mielessä. Se oli valtavaa huolta siitä, kuinka kukaan voisi selviytyä saamatta virusta. Ja koska itsen työtä ikäihmisten parissa, pidin täysin mahdottomana sitä että voisin kodin, kaupan, bussimatkojen jälkeen mennä töihin - voisinhan itse oireettomanakin tartuttaa vanhuksia ja niin ollen aiheuttaa kuolemia, tietämättäni. Myös oma tilanne astmaatikkona toi kuolemanpelkoon liittyviä ajatuksia. (--) Osastolla oli kiirettä, ja epävarmuutta. Uusia ohjeita tuli aluksi lähes päivittäin, joskus useita kertojakin päivässä. Oli haasteellista pitää ajantasalla kaikki työntekijät. Nainen s. 1965.

Pienet hyvät teot toivat iloa, oma etuoikeutettu asema epätasa-arvoisen pandemian kurimuksessa herätti kiitollisuutta. Mullistuksista huolimatta pandemian keskellä on rakastuttu, erottu, haudattu läheisiä, valmistuttu oppilaitoksesta. Korona ei kaatanut edes kevään vuotuisjuhlia, joiden viettoon löydettiin luovia ratkaisuja.

Kun julkiset kulttuurilaitokset sulki ovensa ja moni harrastustoiminta lopetettiin toistaiseksi, suomalaisten vapaa-ajanvietto uudistui kertaheitolla. Jumpat ja jooga siirtyivät Zoomiin ja iloa arkeen haettiin pyöräilystä, patikoinnista, leipomisesta ja käsitöistä. Ulkomaanmatkojen peruuntuminen harmitti etenkin epidemian alkuvaiheessa, mutta onneksi kotimaan keväisestä luonnosta löytyi iloa ja ihmeteltävää.

Muutaman katuvälin päässä huomasin pienen puistikon, jonka keskellä kasvoi tuohituomi. En ollut aikaisemmin kiinnittänyt puuhun huomiota, mutta nyt penkillä istuksiessamme seurasimme päivittäin sen lehtien puhkeamista. Kukatkin olivat jo nupullaan, mutta niiden aukeamista ennen siirryimme vapaa-ajan asunnollemme. Puusta ylöspäin kurkottavine oksineen muodostui ikään

kuin voimapuu. Minulle tuntematon nainen kertoi, että heitä on ikääntyneitä naisia oikein "jengi" ja he kerääntyvät puuta ympäröiville penkeille joka päivä juttelemaan. Tietenkin turvavälit huomioiden. Nainen s. 1942

Yhteisen vihollisen koettiin lisänneen yhteisöllisyyttä ja vastuuntuntoa, mutta toisaalta se on myös herättänyt kriittiseen itsetutkiskeluun ja arvomaailman puntarointiin. Vastauksissa pohdittiin pandemian vaikutuksia tulevaisuuden matkustus- ja kulutuskäytäntöihin. Samalla toivottiin, että tulevaisuudessa löytyisi määrätietoisuutta myös ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi sekä muiden tartuntatautien leviämisen estämiseksi.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura järjesti *Koronakevät*-muistitietokeruun 12.3.–16.9.2020. Vastaukset on arkistoitu SKS:n arkistoon.

Kiitämme lämpimästi kaikkia keruuseen osallistuneita! Vastajien kesken arvotut kirjapalkinnot on postitettu voittajille.

Lisätietoja: SKS:n arkisto, 0201 131 240, arkisto@finlit.fi